

Stichting Edwina van Heek

Anbi documentatie 2020

2 juli 2021

RSIN
Bezoekadres:
Website

002947420
Zonnebeekweg 114, Enschede
www.stichtingedwinavanheek.nl

Beleidsvisie

Doelstelling

Stichting Edwina van Heek heeft als doelstelling het behouden van cultureel erfgoed en waardevolle natuurgebieden in Twente. Beide doelstellingen worden gerealiseerd door het in stand houden van twee rijksmonumentale buitenplaatsen en bijbehorende landgoederen die eigendom zijn van de Stichting. Te weten landgoed Zonnebeek (gemeente Enschede) en landgoed Singraven (gemeenten Dinkelland en Lossler). Tevens geeft de Stichting financiële ondersteuning aan landgoed Het Lankheet, waarvan de stichting mede-eigenaar is.

Hoofdpijnen beleidsplan

Beide buitenplaatsen worden in stand gehouden in de geest van de laatste bewoners. De terreinen en ook Huis Singraven zijn geregeld opengesteld voor het publiek. Huis Zonnebeek wordt gebruikt voor speciale gelegenheden en besloten ontvangsten.

De Stichting heeft op beide buitenplaatsen een beheerder in dienst alsmede enkele medewerkers. Bovendien is op Singraven een grote groep vrijwilligers actief. Verder is een externe rentmeester betrokken bij het beheer van beide landgoederen.

De Stichting exploiteert beide landgoederen en genereert inkomsten uit pachten en huren, houtverkoop, rondleidingen, enz. Ook doet de Stichting beroep op subsidies en bijdragen van derden bij grootonderhoud en projecten.

De landgoederen kennen structurele tekorten in het saldo van baten en lasten. Bij landgoed Singraven neemt het jaarlijkse tekort geleidelijk af. Het streven van het Bestuur is dat bij Singraven het exploitatiesaldo niet langer negatief zal zijn. Bij Zonnebeek is dat onmogelijk door het ontbreken van substantiële inkomsten.

Het bestuur van de Stichting is van mening dat een omvangrijk historisch landgoed als Singraven zichzelf in stand moet kunnen houden om duurzaam te kunnen voortbestaan. Veel inspanningen worden gedaan om de aantrekkelijkheid van Singraven verder te vergroten en meer publiek te trekken met daaraan gekoppelde inkomsten. Voorts wordt grote waarde gehecht aan het behouden en faciliteren van agrarische activiteiten. Niet alleen vanwege pachtinkomsten, maar ook omdat dit een essentieel onderdeel vormt van Singraven als compleet landgoed.

Met het oog op vergroting van de inkomsten blijft het bestuur streven naar optimale functionele bestemming van gebouwen in combinatie met verhuur of uitgifte in erfpacht. Erfverpachting geeft meer voorspelbare netto-inkomsten en stelt minder eisen aan het beheer.

Na een jarenlange voorbereidingsprocedure in het kader van "rood-voor-groen" zijn nieuwe erfpacht locaties ontwikkeld, waarvan de pachtinkomsten de openstelling van Singraven langjarig verzekeren.

De tekorten van de landgoederen worden gedekt door inkomsten uit het vermogen van de Stichting. Dit vermogen is ontstaan uit de erfenis van de naamgeefster van de stichting; Mw Edwina van Heek -Ewing, weduwe van Jan Bernard van Heek, firmant van de firma 'van Heek & Co' te Enschede.

De inkomsten uit vermogen worden uitsluitend aangewend voor de doelstellingen van de stichting. Statutair is bepaald dat het vermogen in stand moet blijven. Het 'stamvermogen' wordt jaarlijks gecorrigeerd voor inflatie om er zeker van te zijn dat de Stichting ook op lange termijn in staat is haar doelstellingen te realiseren.

De Stichting doet geen beroep op gelden van het publiek.

Beloningsbeleid

De cao Bos en Natuur wordt gehanteerd als referentie voor de beloning van de medewerkers van de Stichting.

Het bestuur ontvangt uitsluitend een onkostenvergoeding. De secretaris in het bestuur declareert uren die verband houden met bureauwerkzaamheden.

Inhoudsopgave

Bestuurs- en activiteitenverslag 2020	1
Staat van Baten en Lasten	6
Toelichting	7

Bestuurs- en activiteitenverslag 2020

Inleiding

Ook voor de Stichting werd het jaar 2020 in hoge mate getekend door de effecten van de *corona-pandemie*. Vrijwel het hele jaar konden geen bezoekers worden ontvangen, geen rondleidingen worden gegeven, geen huwelijken plaatsvinden (op Singraven), geen andere evenementen plaatsvinden, konden vrijwilligers en andere groepen niet fysiek bijeenkomen (althans binnenshuis) en moest overleg veelal digitaal gebeuren.

Anderzijds ontstond een grote recreatiedruk in onze fraaie natuurgebieden als gevolg van de sterk toegenomen aantallen wandelende en fietsende recreanten. Een en ander betekende voor hen die wel konden blijven werken, een extra belasting en verantwoordelijkheid. Het bestuur is hen daarvoor zeer erkentelijk.

Naast deze problematische ontwikkeling was er een andere ontwikkeling die vooral heel positief en fundamenteel voor de continuïteit van de Stichting is, in het bijzonder voor Landgoed Singraven. Na een aanlooptraject dat al met al bijna 15 jaar duurde, werden op Singraven, binnen de gemeente Dinkelland, 10 nieuwe woningen gerealiseerd en in erfpacht uitgegeven. Samen met de 7 nieuwe woningen die gepland staan op het Losserse deel van Singraven betekent dit een essentiële aanvullende economische drager van het landgoed.

In de aanloop naar het 75-jarig jubileum van Stichting Edwina van Heek in 2021 is er reden om met vertrouwen naar de toekomst van de Stichting en haar landgoederen te kijken.

In onderstaande paragrafen worden de belangrijkste ontwikkelingen en projecten die in 2020 op beide landgoederen hebben plaatsgevonden, nader toegelicht.

Singraven

- Als gevolg van de corona sluiting is het aantal bezoekers na een jarenlange gestage stijging aanzienlijk gedaald.
- De grote groep vrijwilligers en een goede professionele organisatie zijn essentieel voor het functioneren van Singraven. In het Huis zorgen zij o.a. voor goede rondleidingen en voor zorgvuldig collectiebeheer. Zoals hierboven aangegeven konden de meesten in 2020 in verband met de pandemie helaas weinig werkzaamheden op Singraven verrichten.
- Tuin en park worden optimaal onderhouden dankzij de voortdurende inspanningen van de tuinbaas en een team aan vrijwilligers. Ook het arboretum wordt met veel inzet en kennis in stand gehouden en verbeterd. Daarbij wordt zo veel mogelijk gebruik gemaakt van historische documentatie van de hand van de oorspronkelijke ontwerper, de beroemde tuinarchitect Leonard Springer.
- Vanwege haar ligging rond de Dinkel is Singraven bij uitstek een waterlandgoed en heeft mede daarom sinds vele jaren een waardevolle band met Waterschap Vechtstromen. Met hen vindt intensief en constructief overleg plaats over diverse met de Dinkel en de droogteproblematiek samenhangende waterstaatkundige knelpunten op het landgoed.

Voorts heeft de Stichting aan het Waterschap gelegenheid gegeven om in de dorsoods die deel uitmaakt van het watermolencomplex, een permanente voorlichtingsexpositie in te richten. Die expositie belicht de Dinkel met al haar (technische) kunstwerken.

- De expositie over de Dinkel heeft mede een educatief doel. Dat past bij ons streven om ook de jeugd te betrekken bij aandacht voor behoud van cultureel en natuurlijk erfgoed. Op dat vlak werkten vóór corona beheerder en vrijwilligers enthousiast mee aan het gemeentelijk project voor de basisscholen in Dinkelland: "Educatie op Locatie". Zo werd bijvoorbeeld de zorg voor de bijenstal opnieuw ter hand genomen en hebben zich twee vrijwillige imkers bereid verklaard de imkerij opnieuw ter hand te nemen.
- Dankzij de inzet van vrijwillige molenaars van de Molenstichting Lattrop-Tilligte draait de watermolen met regelmaat en wordt er grondig onderhoud gepleegd. Helaas was het in 2020 niet mogelijk bezoekers te ontvangen. In 2020 werd de kostbare hersteloperatie voltooid die nodig was, nadat in 2018 een ernstige verzakking van de watermolen werd geconstateerd. De Hollandsche Molen en het Prins Bernard Cultuurfonds droegen bij aan de financiering van deze hersteloperatie.
- Het al lang bestaande plan om een waterkrachtcentrale te bouwen bij de stuw in de Dinkel, heeft in 2019 en 2020 concrete vormen aangenomen. Voor dit project is een coöperatie opgericht waarin de bewoners op het landgoed (vrijwillig) participeren. De bouw van de waterkrachtcentrale (een vijzel) krijgt in 2021 zijn beslag. Een belangrijk aspect van dit project is dat het bijdraagt aan de beleving en educatie op het landgoed. Helaas is bij de werkzaamheden hiervoor opnieuw een ernstige onderspoeling met risico van verzakking aangetroffen, nu bij de stuw van de omloop. Hiervoor is opnieuw een kostbare hersteloperatie nodig. Deze heeft echter geen gevolgen voor de realisatie van de waterkrachtcentrale.
- De samenwerking met de biologische melkveehouderij op Erve Auskamp, het grootste agrarisch bedrijf op het landgoed, blijft uitstekend. Een goed functionerend agrarisch bedrijf is een essentieel onderdeel van een landgoed en houdt het cultuurlandschap in stand. Wanneer zich de mogelijkheid voordoet, probeert de Stichting grondpercelen die grenzen aan landgoed Singraven aan te kopen en vervolgens in pacht uit te geven aan Erve Auskamp.
- Voorts blijft de Stichting streven naar inkomsten uit "nieuw rood". Na een jarenlange voorbereidingsprocedure ging Gemeente Dinkelland in 2019 akkoord met de benodigde bestemmingsplanwijziging, waardoor in 2020 op Singraven in het kader van "rood-voorgroen" 7 nieuwe woningen gerealiseerd zullen worden. De meeste van deze woningen zijn inmiddels verkocht en zullen op termijn bijdragen aan de inkomsten van de Stichting. In de afgelopen 10 jaar zijn hiervoor wel aanzienlijke ontwikkelkosten gemaakt.
- De realisatie van de geplande woningen in het Losserse deel van landgoed Singraven wacht nog op een akkoord van Gemeente Losser. De ontwikkeling van de woningen gebeurt door de Nationale Maatschappij tot Restaureren & Herbesteden van Cultureel Erfgoed B.V. (afgekort: BOEi), de rol van de Stichting beperkt zich tot het in erfpacht uitgeven van de betreffende grond.
- Naast "bestaand rood" en "nieuw rood" is er nog een derde categorie "rood" in het nieuwe bestemmingsplan opgenomen: Rood voor "tijdelijk en recreatief verblijf". Het

bestuur stelt met genoeg vast dat zowel het intussen in gebruik genomen voormalige saunahuisje "de Hazenhof", alsook de voormalige dienstwoningen bij Restaurant "de Watermolen" kennelijk in een behoefte voorzien en aldus ook bijdragen aan de beleving van het Landgoed en het inkomen van de eigenaren van deze voorzieningen.

- Op Huis Singraven bevindt zich een omvangrijk archief, dat grotendeels betrekking heeft op de laatste particuliere eigenaar de heer Willem Laan, zijn leven, zijn familie en zijn missie op Singraven. Met het oog op optimale conservering en verbetering van toegankelijkheid is besloten dit archief volledig in langdurige bruikleen over te dragen aan het Historisch Centrum Overijssel. De zeer arbeidsintensieve voorbereiding van de overdracht van dat hele archief heeft door de pandemie bijna een jaar vertraging opgelopen, maar zal naar verwachting eind 2021 worden voltooid.

Zonnebeek

- Met het oog op zingeving en meer benutting van Huis Zonnebeek en omliggend park wordt al enkele jaren naar gestreefd naar meer activiteiten daar die bijdragen aan een bredere functionele invulling van deze bijzondere locatie en die daarnaast enige inkomsten genereren voor de instandhouding. Voorwaarde daarbij is dat de activiteiten passend zijn, en liefst bijdragen aan de maatschappelijke relevantie van Zonnebeek. Helaas maakte corona dergelijke activiteiten binnenshuis, waaronder bijeenkomsten of diners, tijdelijk nagenoeg onmogelijk.
- Park en tuin worden met zorg onderhouden en verbeterd, waarbij gelet wordt op behoud van het karakter en ook op kostenefficiëntie van toekomstig onderhoud. Naast een externe hovenier die de gazons onderhoudt, wordt het onderhoud van tuin en park van Zonnebeek door vrijwilligers uitgevoerd onder supervisie van de tuinbaas van Singraven.

Vanwege de beperkte gebruiksmogelijkheden van het Huis zijn tuin en park des te meer van belang voor het kunnen organiseren van rondleidingen, kleine festiviteiten e.d. die inkomsten kunnen genereren en/of culturele en maatschappelijke toegevoegde waarde hebben. Zo konden in 2020 ondanks corona in de openlucht met succes enkele kleinschalige culturele activiteiten plaatsvinden (concerten en theater), welke voor herhaling vatbaar zijn.

- In het koetshuis op Zonnebeek waren het secretariaat van de Stichting gevestigd, twee huurwoningen en wat ongebruikte vierkante meters. In 2020 werd het relatief grote gedeelte waar het secretariaat gevestigd was, commercieel verhuurd. Het middengedeelte van het koetshuis werd ingrijpend verbouwd en dient nu als huisvesting van het secretariaat. Het resterende verkleinde appartement wordt niet meer verhuurd, maar is beschikbaar voor recreatief gebruik door gasten en relaties van de Stichting. Hierdoor kunnen per saldo hogere huurinkomsten worden gegenereerd, terwijl een logeergelegenheid is ontstaan die in het Huis niet meer geboden kon worden.
- Zowel landschappelijk als historisch heeft het landgoed Zonnebeek een speciale band met het 300 hectare grote natuurgebied 'Het Buurserzand', dat in 1923 door Edwina van Heek is geschonken aan Natuurmonumenten. In toenemende mate wordt met

Natuurmonumenten samengewerkt, bijvoorbeeld op het vlak van natuurbehoud op beider natte heideterreinen, maar ook in de communicatie richting de overheid. Voorts werden met verschillende groepen van vrijwilligers (zowel "eigen" als externe) grote stukken heide weer vrijgesteld van opslag van den en berk.

- De begroeiing van de gronden rondom de bungalow aan de Usselerrietweg, die als een enclave midden in ons natuurgebied ligt en die in 2019 in erfpacht verkocht was, werd ingrijpend gesaneerd. Dit perceel zal landschappelijk mooier worden geïntegreerd in de omliggende natuur (bos en hei). Bovendien zal dit bezit via erfpacht inkomsten voor de instandhouding van Zonnebeek blijven genereren.
- Op het perceel Oude Buurserdijk 62, waar nog een oude recreatiewoning stond en dat drie jaar geleden in erfpacht verkocht werd, is nu een goed ingepaste nieuwe woning gebouwd. Ook hier zal de Stichting inkomsten via de erfpacht uit blijven ontvangen.

Het Lankheet

Op basis van een langjarige toezegging ontving Het Lankheet over 2020 wederom een bijdrage uit het ten behoeve van het Lankheet gecreëerde bestemmingsfonds. De hoogte van die bijdrage is gekoppeld aan de waardeontwikkeling van het fonds.

Financiën

Het niveau van de inkomsten uit de landgoederen en huizen is in 2020 gestegen ten opzichte van 2019, vooral als gevolg van nieuwe erfpacht uitgifte van 3 knoopen, een verhoging van een erfpachtcontract en extra erfpachtgrond. Echter de pachtinkkomsten uit de knoopen moeten de komende 10 jaar worden aangewend om de ontwikkelkosten van Stichting Boei te dekken.

De overige inkomsten daalden doordat Singraven en Zonnebeek gesloten waren voor rondleidingen en evenementen als gevolg van de corona crisis.

De totale instandhoudingslasten stegen doordat er meer onderhoudsprojecten zijn uitgevoerd in 2020 ten opzichte van 2019, met namen met betrekking tot de watermolen.

Het bestuur van de Stichting is tevreden met het huidige niveau van het exploitatietekort van de landgoederen. De nieuwe woningen die op dit moment worden gebouwd dienen op langere termijn deze duurzame instandhouding te garanderen.

Het rendement op onze beleggingen bedroeg 2%, in lijn met de financiële markten.

Ontwikkelingen 2021

De lasten die met het in stand houden van de landgoederen gepaard gaan, kennen een vast karakter en variëren, op grote onderhoudsprojecten na, weinig van jaar tot jaar. De voorgenomen lasten zullen in 2021 weinig verschillen ten opzichte van de bestedingen in het huidige verslagjaar, alhoewel door het gereed komen van de renovatie van de watermolen

het onderhoudskostenniveau zal teruglopen . Daarom wordt – korthedshalve - als indicatie voor het jaar 2021 verwezen naar de staat van baten en lasten 2020.

Tot slot

Het bestuur is dank verschuldigd aan de vrijwilligers en de medewerkers zonder wie het niet mogelijk zou zijn beide buitenplaatsen in stand te houden.

Enschede, 2 juli 2021

Het Bestuur:

R.A.N. van Heek, *voorzitter*

G.H.A. ter Kuile, *vicevoorzitter*

Jhr. H.W.A. Repelaer van Driel, *secretaris*

P.W.J. Dekker, *penningmeester*

Mw. M. van Heek, *lid*

Staat van Baten en Lasten 2020

		2020	2019
		EUR 1.000	EUR 1.000
Baten landgoederen			
Huren en (erf)pachten		418	372
Overige baten		98	120
		<hr/> 516	<hr/> 492
Instandhoudingslasten			
Personeel, vrijwilligers en ingehuurde diensten	3	-326	-319
Onderhoud natuur, park en onroerend goed		-487	-302
Exploitatie huizen en belastingen		-97	-94
Beheer en algemene lasten		-97	-112
Afschrijvingen		-12	-12
Collectie		-5	-14
Ontwikkelingskosten knoopen		-47	-20
		<hr/> -1.071	<hr/> -874
Subsidiebat en schenkingen	4	176	243
Netto instandhoudinglasten		<hr/> -895	<hr/> -631
Tekort landgoederen			
Donaties	5	-19	-19
Netto lasten in kader doelstelling		<hr/> -398	<hr/> -157

Toelichting

1 Algemeen

De Stichting Edwina van Heek is in 1946 door Dr. J.H. van Heek opgericht uit de nalatenschap van zijn schoonzuster Mw. Edwina van Heek – Ewing.

De Stichting heeft als voornaamste doel het behouden van natuur- en cultuurmonumenten in Twente. Dit doel wordt bereikt door het instandhouden van twee buitenplaatsen die eigendom zijn van de stichting, te weten “Zonnebeek” in de gemeente Enschede en “Singraven” in de gemeenten Dinkelland en Losser.

- Zonnebeek (circa 100 hectare) is de buitenplaats die door Edwina en haar man Jan Bernard van Heek in 1906 is gebouwd en statutair niet mag worden vervreemd.
- Singraven (circa 500 hectare) is in 1956 gekocht van de heer W.F. Laan, die het huidige Huis en landgoed heeft vormgegeven. Bij zijn dood in 1963 was de Stichting universeel erfgenaam van de heer Laan, waardoor onder andere de collectie voor het Huis behouden is gebleven. Landgoed Borg Beuningen, welke eerder door de stichting was verworven, is nu onderdeel van landgoed Singraven.

Beide rijksmonumentale buitenplaatsen, inclusief de bijbehorende landgoederen en natuurterreinen, vormen een unieke combinatie waar natuur- en cultuurhistorische waarden samenkomen.

Verder kan de Stichting bijdragen geven tot behoud en bevordering van natuur- en cultuurmonumenten in Twente.

De stichting is een vermogensfonds, waarbij de inkomsten uit de beleggingen de voornaamste bron zijn om de doelen te bereiken.

2 Waarderingsgrondslagen

Investeringen in materiele vaste activa worden gewaardeerd tegen kostprijs, minus afschrijvingen en eventuele ontvangen investeringssubsidies. Verbouwingen die niet rechtsreeks bedoeld zijn ter verbetering van de exploitatie, worden niet geactiveerd.

De opstallen van het landgoedcentrum worden afgeschreven in 30 jaar. Verbouwingen in verhuurde objecten in 5 jaar. Investeringen in grond, erfpachtrechten of de aankoop van woningen worden niet afgeschreven. Periodiek zal worden beoordeeld of kostprijs niet hoger is dan de marktwaarde.

Beleggingen in zakelijke waarden en obligaties worden gewaardeerd tegen marktwaarde ultimo verslagperiode. Herwaarderingen komen rechtstreeks ten gunste of ten laste van het eigen vermogen.

Alle baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Subsidiebaten met betrekking tot projecten worden pro rata opgenomen in de staat van baten en lasten in de periode dat de uitgaven zijn verantwoord. Beheers- en onderhoudssubsidies worden opgenomen in de periode dat ze zijn ontvangen.

Bijdragen aan derden worden verantwoord op het moment van toekenning.

Boekwinsten op verkoop van vaste activa of rechten (waaronder opstalrechten of landbouwrechten) of verkopen uit de collectie komen rechtstreeks ten gunste van de reserves.

Alle overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

3 Personeel, vrijwilligers en ingehuurde diensten

Deze kosten kunnen als volgt worden geanalyseerd:

	2020	2019
	EUR 1.000	EUR 1.000
Lonen en salarissen	159	151
Sociale lasten	30	30
Pensioenlasten, e.d.	30	29
	<hr/>	<hr/>
	219	210
Overige personeelskosten	6	7
Ingehuurde diensten	82	77
Vrijwilligerskosten	19	25
	<hr/>	<hr/>
	326	319

De stichting heeft 9 personeelsleden, circa 5 FTE (2019: 9 personeelsleden, circa 5 FTE).

Het bestuur ontvangt geen beloning maar wel een onkostenvergoeding.

4 Subsidiebat en schenkingen

Subsidiebat en schenkingen kunnen als volgt worden geanalyseerd:

	2020	2019
	EUR 1.000	EUR 1.000
Jaarlijkse natuurbeheer subsidies (SNL)	77	84
Jaarlijkse onderhoudssubsidies (SIM)	72	64
Projectsubsidies particuliere instellingen	1	39
Particuliere bijdragen en schenkingen	8	38
Groene diensten	18	18
	<hr/>	<hr/>
	176	243

Onderhoudssubsidies: De SIM-subsidies lopen gemiddeld nog 3 jaar. De particuliere bijdrage heeft te maken met een laatste termijn van een 5 jarige schenking ten behoeve van de aankoop van een concertvleugel.

5 Donaties

Donaties bestaan met name uit een jaarlijks terugkerende donatie uit het Lankheet fonds t.b.v. diverse projecten op het Lankheet.